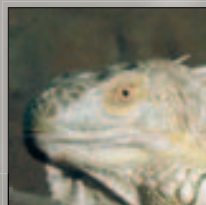

4 Základní úpravy

Nevěřte tomu, že dobrý konec všechno spraví, opak je pravdou – jak si kdo ustele, tak si i lehne!

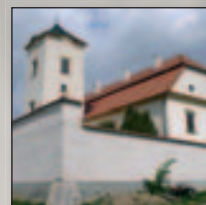
**OTOČENÍ
A PŘEVŘÁCENÍ
SNÍMKU** 154

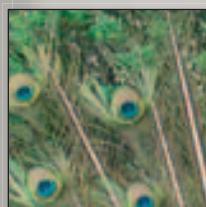
**SOUDKOVITOST
A
PĎDUŠKOVITOST** 158

**SROVNÁNÍ
HORIZONTU,
LINIÍ A ÚPRAVA
PERSPEKTIVY** 160

**HORIZONT,
KOLINEARITA
A PERSPEKTIVA** 162

OŘEZ 166

**OŘÍZNUTÍ A ZMĚNA
VELIKOSTI
SNÍMKU** 170

V celé řadě knih najdete nejrůznější doporučení, jak postupovat při úpravách fotografií. I když se doporučované postupy mohou v drobnostech lišit, jedna myšlenka je jim společná: nejprve proveďte základní, globální úpravy a teprve potom se věnujte drobnostem a lokálním změnám. Považujte, prosím, tuto a následující kapitolu za naprostý základ všech vašich úprav fotografie, ať již pořízené digitálním aparátem nebo naskenované. Dále uvedené postupy by se vám měly stát naprosto samozřejmou rutinou, ať už budou prováděné změny velké nebo třeba jenom nepatrné.

Formát, velikost a kompozice

Tato kapitola se zabývá především úpravami formátu, možnostmi nápravy různých kompozičních nedostatků, změnami velikosti apod. jako předstupu pro další úpravy snímků. Podobně jako v následující kapitole, i zde se bude jednat o úpravy, které mohou být na jedné straně nezbytné, na druhé straně mohly být v řadě případů odstraněny již při fotografování. Zejména nerovný horizont, různé kácející se linie, problematická (nebo špatná) kompozice snímků je často způsobena nevhodným držením aparátu, fotografováním bez jasného cíle, bez toho, že by si fotografující promyslel, co a proč vlastně fotografuje.

V některých případech může jít o neznalost problému (kácející se linie nebo nevhodná kompozice snímku), jindy se prostě nedá nic dělat – nemůžete ani počkat, až všichni odejdou, nebo fotografovat z jiného místa... Velikost obrázků je problematika, které by bylo možné věnovat skoro celou knihu. Pokud fotografujete na film, nemusí vás tento problém při samotném fotografování až tak moc zajímat.

U digitálního aparátu je to ale něco jiného. Nastavením velikosti snímků při fotografování již předem rozhodujete o možnostech využití snímku. Pokud vám bude stačit fotografie 15 × 10 cm, fotografujte si v rozlišení v podstatě libovolném. Pokud ale pomýšlíte na větší formát výsledné fotografie, měli byste vědět, jaké je minimální rozlišení, které budete potřebovat nastavit. Je špatné, když o kvalitě výsledné fotografie rozhoduje kapacita paměťové karty. Dnes jsou ceny paměťových médií na úrovni, která by vám měla umožnit využívat maximální rozlišení aparátu. Ale není to jenom rozlišení aparátu, vždyť jenom správnou volbou kompozice na šířku nebo na výšku můžete velmi výrazně zvýšit výsledné rozlišení snímku.

Stejně tak jde i o použití zoomu (nebo přiblížení se k objektu) apod. Cílevědomě se snažte zaplnit pokud možno velkou část snímku tím, co chcete na fotografii mít. To, co na snímek nepatří, se snažte eliminovat již před stisknutím spouště.

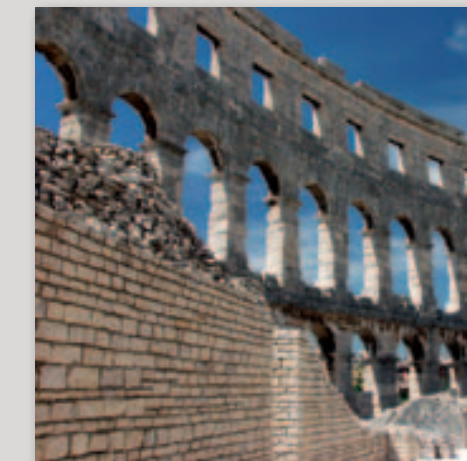
Chirurgické zákroky

Začátek práce s fotografií je vždy v hlavě a teprve potom v ruce. Ujasněte si, co je zapotřebí, co se musí nutně udělat, a teprve potom ponechte místo fantazii. První kroky budou možná drastické, spíše z oblasti chirurgie než kosmetického salonu.

Nejprve odřežte nepotřebné a vše srovnejte. Je docela pravděpodobné, že vám v řadě případů oříznutí fotografie ušetří mnoho další práce. Oříznutí fotografie je nezbytné v případě skenovaných obrázků, protože volná bílá nebo černá plocha kolem vlastního snímku (a to i relativně velmi malá) může zásadním způsobem ovlivnit vzhled histogramu a může mít velký vliv na plánování vámi prováděných následných úprav a také na jejich výsledek.

Nástroje chirurga

Nemůžete odvádět práci digitálního chirurga, aniž byste věděli, jaké nástroje vám Photo Studio nabízí a jak je efektivně používat. Nástroje jakými jsou Ořez, Srovnání horizontu, Úprava kolinearity a Perspektiva nahradí skalpel a ostatní chirurgické nástroje. K nim přiřadíme ještě změny velikosti snímků a to je to v podstatě vše, s čím provedete všechny základní úpravy. Na vaší straně stojí snadnost a intuitivnost použití.

Otočení a převrácení obrázku

Otáčení obrázku využijete nejčastěji při skenování, nebo jako nápravu natočených svislic a horizontu.

TIP

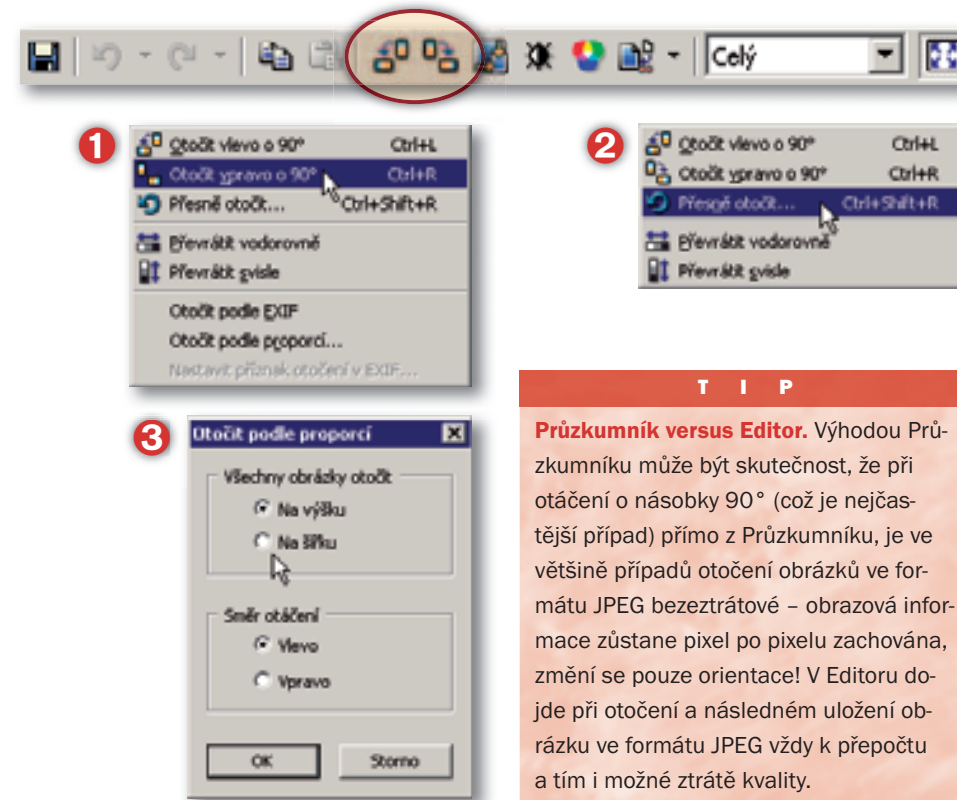
Ořezávejte dovnitř. Při použití nástroje Ořez upravujete polohu oříznutí tažením hran nebo rohů ořezového obdélníka myší. Pohodlněji se vám bude pracovat, uděláte-li prvotní vyznačení ořezu spíše větší, abyste mohli hranu táhnout do bílé plochy (nebo do snímku), kde ji uvidíte lépe, než kdybyste hranu tahali směrem ven, do tmavé oblasti. Zatemnění při ořezu (ztmavení odřezávané plochy) můžete nastavit v dialogu Možnosti Zoner Photo Studia na kartě Editor.

Zhodnoťte obrázek

Výsledkem skenování bývá často obrázek, který je mírně (nebo více) natočený (1). Také snímek pořízený fotoaparátem (často ležérně držným v jedné ruce) může být natočený – nezabýváme se případy, kdy je to úmyslné. V dalších částech si ukážeme nástroje pro opravu horizontu nebo svislosti. Není rozdíl v použití nástroje pro otočení a srovnání horizontu. Tam, kde můžete použít nástroj Srovnat horizont (C), je to výhodnější, protože opticky srovnáváte některou z výrazných linií podle čáry horizontu (nebo svislice). Při otáčení zadáváte úhel pootočení číselně a trefujete se do správné hodnoty. Otočení je také výhodné např. tehdy, když budete natáčet více obrázků a chcete, aby byly pootočený o stejný úhel nebo s určitým přírůstkem úhlu.

Otočení

Před otáčením obrázků dle potřeby ořízněte, abyste se zbavili prázdných míst.

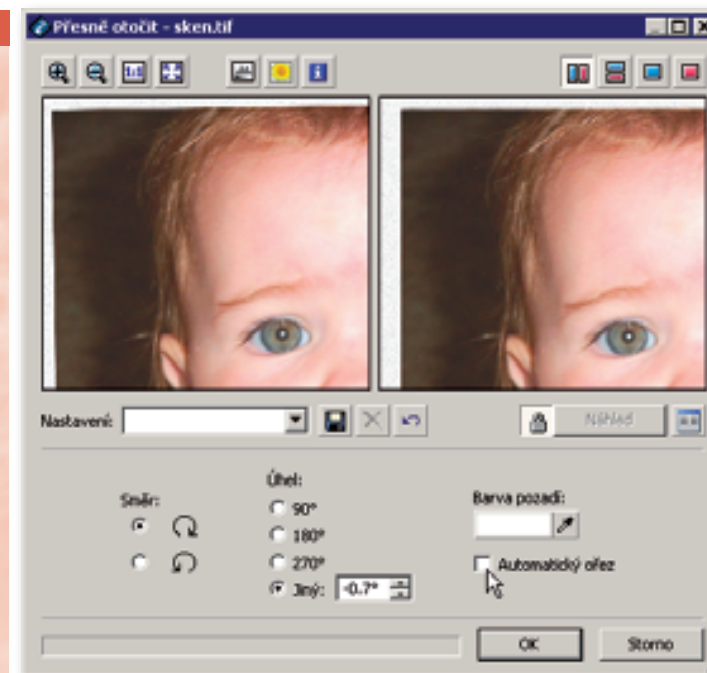

TIP

Průzkumník versus Editor. Výhodou Průzkumníku může být skutečnost, že při otáčení o násobky 90° (což je nejčastější případ) přímo z Průzkumníku, je ve většině případů otočení obrázků ve formátu JPEG bezeztrátové – obrazová informace zůstane pixel po pixelu zachována, změní se pouze orientace! V Editoru dojde při otáčení a následném uložení obrázku ve formátu JPEG vždy k přepočtu a tím i možné ztrátě kvality.

TIP

Barva pozadí. Pokud nepoužijete automatický ořez, vzniknou při otáčení na snímku „prázdná místa“. Ta budou vyplněna barvou pozadí, kterou si můžete v tomto dialogovém okně zvolit. V případě, že zaškrtnete Automatický ořez, bude otočený snímek oříznut na největší vepsaný obdélník – větší otáčení = větší ořez.

Pro otočení obrázku máte k dispozici několik nástrojů:

- ▶ přímo v nástrojové liště Editoru jsou standardně dvě tlačítka pro otočení o 90° vpravo nebo vlevo;
- ▶ V Průzkumníku naleznete nabídku režimů otočení postupem Upravit > Otočení a převrácení (1);
- ▶ v Editoru zobrazíte nabídku pomocí Upravit > Otočení a převrácení (2).

Nabídka Průzkumníku obsahuje navíc možnost Otočit podle EXIF a Otočit podle proporcí. Otočení podle EXIF využije informace o tom, jak byl snímek pořízen, pokud je fotoaparát do metadat EXIF zapsal (tato možnost samozřejmě neplatí pro snímky získané např. skenováním nebo z jiných zdrojů). V dialogovém okně Možnosti na kartě Všeobecné můžete nastavit, aby se obrázky automaticky otáčely podle informace z EXIFu. Protože informaci o natočení fotoaparátu nedokáží zapsat všechny fotoaparáty, můžete tento příznak dodatečně do snímku zapsat poslední položkou Nastavit příznak otočení v EXIF, viz (1). Nabídka Otočit podle proporcí slouží k hromadnému otočení vybraných souborů podle vybrané specifikace (3).

Přesné otočení

Příkazem Přesně otočit (Ctrl+Shift+R) můžete v Editoru i Průzkumníku přesně – číselně – nastavit úhel otočení. V dialogovém okně máte možnost nastavit otočení po 90° nebo o vámi zadaný úhel ve stupních. Doporučuji zvětšit si náhled a zobrazit si oblast u některého z rohů obrázku, abyste dobře viděli změnu polohy hrany snímku vzhledem k vodorovnému a svislému okraji okna. Místo psaní hodnot do pole nebo jejich změny pomocí číselníku, je vhodnější používat kurzorovou šipku nahoru nebo

Ořez

Krátké slovo, ale co všechno se za ním skrývá! A je to slovo výstižné – neslibuje, že se něco nějak opraví nebo upraví. Prostě se to uřízne a bude to pryč. To samo o sobě už nabádá k opatrnosti. Dobrý výřez a oříznutí snímku může mnoho zachránit, ale pouze v tom případě, kdy je co zachraňovat.

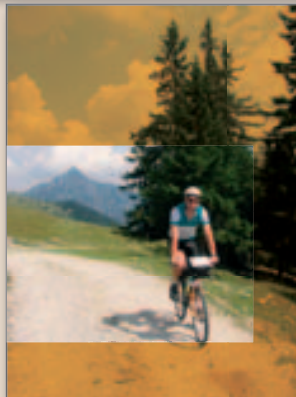
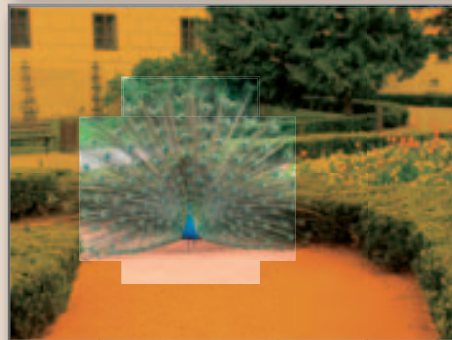
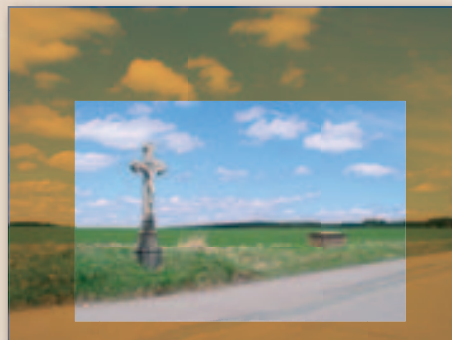
S ořezem bezprostředně souvisí i otázky velikosti, rozlišení a podobné pojmy z oblasti publikování – v této kapitole je vypustíme, abychom se jim naplno mohli věnovat později.

V této části si mimo jiné ukážeme i některé snímky a chyby, se kterými se můžete na fotografiích často setkat, a přitom bylo tak snadné se jim vyhnout.

P O Z O R

Aby něco zbylo! Uvědomte si, že ořezem *odstraňujete* obrazové body ze snímku. Kvalita a možnosti tisku jsou závislé především na počtu obrazových bodů – čím méně pixelů, tím menší může být tisková velikost výsledné fotografie. Ořezem nenahrazujte zoom – chcete-li vyfotit detail, a váš objektiv ho nedokáže dostatečně přiblížit, musíte sami přistoupit blíže! (Blíže se k tomu vrátíme v jedné z dalších kapitol: Prezentace a publikování.)

Proč vlastně řezat?

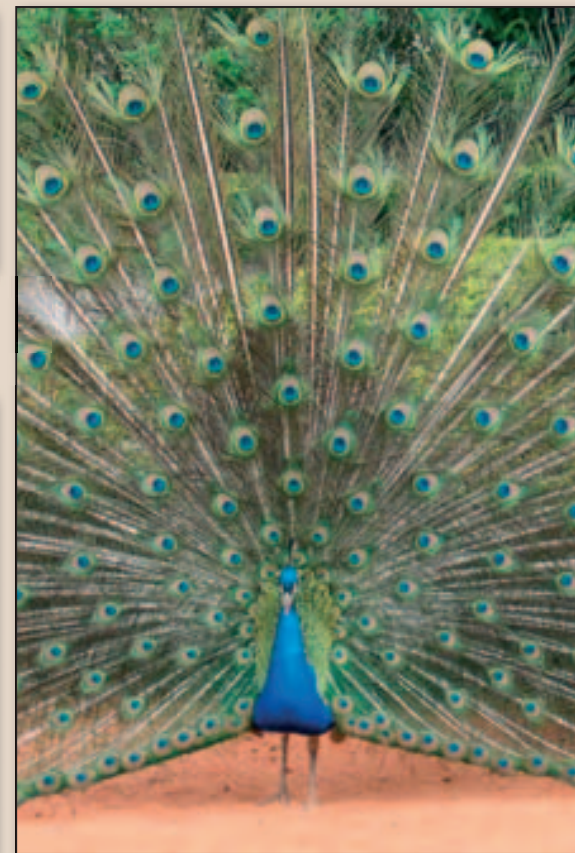
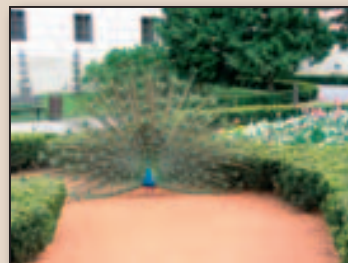

Bylo by jistě velmi dobré, kdyby se se snímkem už nemuselo po jeho pořízení nic dělat. Dovolím si zopakovat něco málo z doporučení, která jsem uvedl na začátku knihy:

- ▶ snažte se fotit na čisto – to znamená tak, abyste nemuseli následně obrázek v počítači ani velikostně ani kompozičně příliš upravovat;
- ▶ ujasněte si záměr snímku, co budete fotografovat a co chcete snímkem říci;
- ▶ mějte jasno v tom, zda jde o snímky určené pouze pro web nebo prohlížení na obrazovce, nebo je dáte vyvolat ve fotolabu, případně s nimi počítáte pro komerční tisk;
- ▶ dejte jasně najevo, co má být na snímku podstatné, co chcete zvýraznit a co je pouze pozadím;
- ▶ věnujte více pozornosti místu, ze kterého budete snímky pořizovat, a vyzkoušejte si, jak výsledný snímek ovlivní změna vašeho stanoviště, třeba jen o několik metrů stranou, blíže nebo dál;
- ▶ použijte rozumně možnosti optického zoomu, abyste získali snímek bez nutnosti provádět následně výřez na počítači;
- ▶ nefoťte na nízké rozlišení – pamatujte, že zmenšit pixelovou velikost obrázku je snadné, zvětšit ji je problematické a vždy znamená snížení kvality obrázku.

Pokud vám jenom zopakování nestačí, vraťte se na začátek knihy, kde ke každému z bodů najdete několik dalších slov na vysvětlenou.

Ale i když budou vaše snímky skvělé po všech stránkách, přijdou situace, kdy se bez ořezu neobejdete. Nebo možná zjistíte, že se ve snímku ukrývá ještě něco jiného, co můžete ořezem přivést na světlo světa. Takže skalpel do ruky a jdeme řezat.

2

3

Oprava kompozice

Je asi pravda, že život naprosté většiny snímků je jepičí a skončí po prvním prohlédnutí („No jo, měli jste se tam hezky“, „Jé, Karel tam byl taky, toho bych už nepoznala“). U snímků, které se rozhodnete si uchovat, může stát za to zkusit, zda by nešlo se snímkem ještě něco udělat.

Je určitě zbytečné, aby na obrázku rušil nevhodný objekt. Není důvod, proč neupravit kompozici nebo v klidu doma u počítače neudělat výřez, na který v terénu nebylo dost času (1).

Může se vám stát, že kompozice, kterou jste vytvořili na místě je skutečně dobrá, ale... ty hory vzadu přece jenom vypadají trochu menší, než by se slušelo. Co třeba změnit celý formát? Mám rád snímky na vysoko, dokonce mám pocit, že tak fotografuji častěji než na široko, ale zde bych možná zvolil variantu na šířku, protože mi připadá, že dává více vyniknout horám vzadu a také větší smysl tomu, že cyklista vyjíždí z obrazu ven (2).

Zcela určitě se setkáte i se snímky, kterým kompozičně něco vadí, ale ořezem zde něčeho nedosáhnete. Můžete řezat jak chcete, pořád to nebude ono – problém je jinde: je jím například rušivé pozadí při velké hloubce ostrosti (3). Rozumný výřez neuděláte, musíte se zbavit pozadí.